

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA HỌC

LÊ THỊ VÂN ANH

HOẠT ĐỘNG TRUYỀN THÔNG PHÒNG
CHỐNG BẠO LỰC
GIA ĐÌNH TẠI TRUNG TÂM PHỤ NỮ & PHÁT
TRIỂN
TỪ NĂM 2007 ĐẾN NAY

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TH.S. HOÀNG KIM THANH

HÀ NỘI - 2013

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	6
Chương 1: GIỚI THIỆU CHUNG	12
1.1 Khung phân tích và các khái niệm cơ bản.....	12
1.1.1 Truyền thông.....	12
1.1.2 Bạo lực gia đình.....	17
1.1.3 Vai trò của truyền thông trong phòng chống bạo lực gia đình.....	20
1.1.4 Thông tin tuyên truyền về phòng chống bạo lực gia đình.....	21
1.2. Tổng quan về bạo lực gia đình.....	22
1.2.1. Tình hình bạo lực gia đình ở Việt Nam.....	22
1.2.2. Các chiến lược mà Chính phủ Việt Nam và xã hội đang thực hiện để phòng tránh bạo lực gia đình	27
Chương 2: HOẠT ĐỘNG TRUYỀN THÔNG PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH TẠI TRUNG TÂM PHỤ NỮ VÀ PHÁT TRIỂN TỪ NĂM 2007 ĐẾN NAY	33
2.1 Sự đa dạng và phong phú của các hoạt động truyền thông phòng, chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển.....	33
2.1.1 Giới thiệu Trung tâm Phụ nữ và Phát triển – Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (CWD).....	33
2.1.2 Sự đa dạng và phong phú của các hoạt động truyền thông	34
2.2 Một số cách thức truyền thông ở Trung tâm Phụ nữ và Phát triển đạt hiệu quả cao.....	35
2.2.1 Truyền thông thay đổi hành vi – kịch tương tác “Sô-cô-la Đắng”.....	35
2.2.2 Truyền thông bằng hình ảnh – Triển lãm “Nước mắt cười” (Smiling Tears)– yếu tố thị giác gây ấn tượng mạnh	39
2.2.3. Truyền thông cá nhân và truyền thông nhóm.....	43
2.3 Giới thiệu về dự án Ngôi nhà Bình yên (Peace House) – Mô hình nhà tạm lánh bảo vệ sự an toàn cho các nạn nhân với các dịch vụ hỗ trợ toàn diện.....	49

2.3.1 Giới thiệu về Dự án Ngôi nhà Bình yên hỗ trợ phụ nữ và trẻ em bị bạo lực gia đình.....	49
2.3.2. Hoạt động hỗ trợ người bị bạo lực gia đình.....	53
2.4. Một số hoạt động truyền thông khác	61
Chương 3: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	63
3.1. Kết luận	63
3.2. Khuyến nghị.....	64
3.1.1. Khuyến nghị với người làm công tác truyền thông.....	65
3.1.2. Khuyến nghị với người bị bạo lực gia đình.....	67
3.1.3. Khuyến nghị với Nhà nước và Chính quyền các cấp	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO	72
PHỤ LỤC	72

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm và lòng biết ơn chân thành, tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong khoa Văn hóa học - Trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã trực tiếp giảng dạy, hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất tới Ths. Hoàng Kim Thanh, người đã gợi mở cho tôi nhiều ý tưởng, cung cấp cho tôi những lý luận, thực tiễn, cùng những kinh nghiệm quý báu; nhiệt tình hướng dẫn, động viên, khích lệ tôi trong suốt thời gian qua để tôi có thể hoàn thiện khóa luận này.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn tới các anh, chị Phòng Tư vấn và Hỗ trợ Phát triển – Trung tâm Phụ nữ và Phát triển đã tận tình chỉ bảo cho tôi trong suốt quá trình thực tập, chia sẻ kinh nghiệm sống, kinh nghiệm làm việc, cung cấp tư liệu, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi hoàn thành khóa luận này.

Đề tài khóa luận của tôi có một số đóng góp :

- Đưa ra cơ sở lý luận, lý thuyết và kỹ năng cơ bản trong truyền thông thông qua hoạt động truyền thông thực tiễn.
- Phân tích hoạt động hỗ trợ nạn nhân bị bạo lực gia đình tại Ngôi nhà Bình yên, qua đó đánh giá ưu điểm và hạn chế của Ngôi nhà Bình yên, đề xuất hướng khắc phục bạo lực gia đình đối với nạn nhân bị bạo lực.

Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện đề tài do còn hạn chế về thời gian và trình độ lý luận, kinh nghiệm thực tiễn nên không tránh khỏi những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được sự giúp đỡ, hướng dẫn và đóng góp ý kiến của Thầy cô và bạn bè để bài viết hoàn thiện hơn!

Hà Nội, tháng 4 năm 2013

Tác giả: Lê Thị Vân Anh

DANH MỤC BẢNG CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
BHGĐ	Bạo hành gia đình
BLGĐ	Bạo lực gia đình
NTT	Người tạm trú
NNBY	Ngôi nhà Bình yên
TVTL	Dịch vụ tư vấn tâm lý
Th,s	Thạc sĩ
Tr	Trang

MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Trong lịch sử mấy nghìn năm dựng nước và giữ nước của dân tộc ta, phụ nữ luôn luôn giữ vị trí quan trọng và có những cống hiến to lớn, góp phần xây dựng nên truyền thống vẻ vang của dân tộc, đồng thời cũng tạo nên truyền thống của chính mình. Ghi nhận và đánh giá cao những đóng góp ấy, Bác Hồ đã tặng thưởng phụ nữ Việt Nam tám chữ vàng "*Anh hùng, bất khuất, trung hậu, đảm đang*".

Ngày nay, cùng với các chủ trương phát triển kinh tế, chính trị, an sinh xã hội cũng rất được chú trọng. Vấn đề phụ nữ, giới và bình đẳng giới ngày càng được quan tâm. Đối tượng là phụ nữ ngày càng được tín nhiệm, đề cử vào các vị trí quan trọng trong xã hội. Song có một nghịch lý là, bất chấp sự nỗ lực của cộng đồng xã hội, nạn bạo lực gia đình vẫn diễn ra và có xu hướng gia tăng, bất kể đó là ở thành thị hay nông thôn, không phân biệt hoàn cảnh kinh tế, mức sống và trình độ văn hóa. Nguyên nhân của vấn đề này là do phong tục truyền thống, một bộ phận người Việt Nam chúng ta vẫn coi đây là vấn đề riêng tư, mang tính chất gia đình thuần túy, người phụ nữ chịu tác động của nạn bạo hành vẫn còn đơn độc. Mặt khác, công tác truyền thông, tuyên truyền, giáo dục về hành vi bạo lực gia đình, sự tham gia của cộng đồng cho vấn đề xã hội này còn hạn chế, chưa thật sự đi vào chiều sâu, chưa thường xuyên; lực lượng tham gia công tác này còn thiếu về số lượng, chưa được đảm bảo an toàn trước những tác nhân có hành vi bạo lực gia đình nguy hiểm.

Trong tất cả các nguyên nhân trên, việc khắc phục nhưng hạn chế của công tác truyền thông đóng một vai trò hết sức quan trọng trong việc đẩy lùi nạn bạo lực gia đình. Truyền thông về bạo lực gia đình không khô cứng và cứng nhắc như nội hàm vốn có của nó, mà đôi khi chỉ là những tờ rơi, những cuốn sổ tay, những bài viết về cách phòng, chống bạo lực gia đình, về quyền của người phụ nữ, đó là những ngày hội tổ chức tuyên truyền ở làng, bản, thôn, xóm, đó là những buổi triển lãm...Thông qua những hoạt động đó,

không những người phụ nữ biết được quyền lợi của mình - đấu tranh cho hạnh phúc của mình mà còn kết nối cộng đồng, mọi người cùng chung tay xóa bỏ nạn bạo lực gia đình. Những hoạt động truyền thông còn ý nghĩa hơn nếu được nhân rộng tới nhiều phụ nữ ở làng quê, vùng núi, vùng sâu, vùng xa.

“*Ngôi nhà Bình yên*” là một trong những địa chỉ tin cậy cho phụ nữ và trẻ em bị bạo lực gia đình đầu tiên ở Việt Nam, đây là mô hình được học tập từ nước ngoài và ứng dụng linh hoạt vào môi trường văn hóa và điều kiện xã hội ở Việt Nam. Việc quyết tâm xây dựng mô hình là một quyết định rất thiết thực của Ban Giám đốc Trung tâm Phụ nữ và Phát triển, cùng với sự hỗ trợ quan trọng của các tổ chức quốc tế cả về tài chính, kỹ thuật lẫn tinh thần... Truyền thông về phòng chống bạo lực gia đình không chỉ đơn thuần là đem đến sự hiểu biết về quyền lợi, pháp luật cho phụ nữ mà quan trọng hơn truyền thông kêu gọi toàn thể xã hội nêu cao tinh thần, cùng chung tay đẩy lùi nạn bạo lực.

Gia đình có vai trò là nền tảng của xã hội; mọi vấn đề của quản lý Nhà nước đều xuất phát và liên quan đến gia đình. Vì vậy, trên cơ sở đề nghị của Trung ương Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, *Thủ tướng Chính phủ đồng ý lấy năm 2013 là Năm Gia đình Việt Nam*, làm chủ đề chỉ đạo tổ chức các hoạt động xây dựng gia đình. Trên khắp cả nước, nhiều phong trào đã từng bước được đẩy mạnh như: phòng, chống bạo lực gia đình; phòng, chống sự xâm nhập của tệ nạn xã hội vào gia đình; phát triển dịch vụ cộng đồng; xã hội hoá công tác gia đình; nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ làm công tác gia đình; phòng, chống bạo lực gia đình đồng thời phối hợp tuyên truyền phòng, chống bạo lực gia đình, đưa kiến thức gia đình vào trường học...

Đặc biệt trên cơ sở, những thành công bước đầu của Ngôi nhà Bình yên đối với việc khắc phục những hạn chế trong công tác truyền thông, tôi mạnh dạn chọn vấn đề: “***Hoạt động truyền thông phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển từ năm 2007 đến nay***” làm đề tài nghiên cứu khóa luận của mình.

2. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

Cho đến nay, các tác phẩm, bài nghiên cứu viết về hoạt động truyền thông phòng chống bạo lực gia đình một cách chuyên sâu còn rất ít. Viết về nguyên nhân, hậu quả của bạo lực gia đình có nhiều cuốn sách trong nước như cuốn của Nguyễn Thị Hoài Đức với “*Bạo lực gia đình đối với phụ nữ, Những thái độ và thực hành về Sức khỏe phụ nữ*”, trong nghiên cứu này tác giả đi vào phân tích sâu về hậu quả của bạo hành, cùng với những tác động tiêu cực của nó đối với thể chất và tinh thần của người phụ nữ.

Tác giả Lê Thị Quý với cuốn “*Bạo lực gia đình trong hoàn cảnh Việt Nam, các hình thức, nguyên nhân và các khuyến nghị hành động*”, trong nghiên cứu này tác giả bằng phương pháp khảo sát thực tế và phỏng vấn cấu trúc đã phân tích sâu sắc nguyên nhân, hình thức của bạo lực chủ yếu do bất bình đẳng giới; và tác giả cũng có đưa ra một số giải pháp dành cho nạn nhân bị bạo lực. Song cách thức để tuyên truyền về phòng, chống vẫn chưa được phân tích cụ thể, sâu sắc.

Tác giả Lê Thị Phương Mai với cuốn “*Bạo lực đối với phụ nữ, Những hậu quả đối với sức khỏe sinh sản*”. Cùng với những tác phẩm, bài nghiên cứu trong nước về bạo lực gia đình còn có những nghiên cứu của các tác giả nước ngoài như cuốn sách của Heise, L., Ellsberg, M. (1994) *Bạo lực đối với phụ nữ: Gánh nặng sức khỏe tiềm ẩn*; cùng tác giả với cuốn : *Chấm dứt bạo lực đối với phụ nữ* (1999). Điểm chung của các tác giả khi đề cập đến vấn đề này, đều bày tỏ thái độ phản đối bạo lực, những hậu quả đáng tiếc mà bạo lực gây ra, bên cạnh đó kêu gọi cộng đồng chung tay đẩy lùi bạo lực và bất bình đẳng giới.

Bạo lực còn được nhắc đến dưới dạng bạo lực giới như nghiên cứu của Vũ Mạnh Lợi với cuốn “*Bạo lực trên cơ sở Giới tại Việt Nam*”, và Quy, Lê Thi (2004) – Trường Đại học Khoa học Xã hội & Nhân văn với bài nghiên cứu “*Bạo lực trên cơ sở Giới trong gia đình, Điển cứu tại Thái Bình, Phú Thọ và Hà Nội*”. Đặc biệt người phụ nữ được đề cập đến rất nhiều trong các văn bản chỉ đạo hoạt động và công tác đoàn thể của Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam.

Tuy nhiên, các bài nghiên cứu và các tác phẩm chủ yếu nói về nguyên nhân của bạo lực gia đình, hậu quả của bạo lực gia đình, cũng có một số nghiên cứu đề cập đến giải pháp, song đó là những hướng giải pháp chung về cách phòng tránh bạo lực gia đình... Ở bài luận văn này tôi nói về một giải pháp cụ thể, đó là hoạt động truyền thông trong việc phòng chống bạo lực gia đình, những cách thức truyền thông hiệu quả đã được Trung tâm Phụ nữ và Phát triển trực tiếp thử nghiệm thành công.

3. MỤC ĐÍCH VÀ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

3.1 Mục đích

Mục đích tổng thể của nghiên cứu này là tìm hiểu các lý thuyết về truyền thông trực tiếp, các cách thức hoạt động truyền thông hiệu quả trong phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển. Các mục đích cụ thể của nghiên cứu là:

- Đánh giá hiệu quả các hoạt động truyền thông phòng, chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và phát triển.

- Đánh giá hiệu quả, khó khăn của dự án “Ngôi nhà Bình yên”- mô hình nhà tạm lánh điển hình trong việc hỗ trợ toàn diện cho nạn nhân bạo lực gia đình.

- Trên cơ sở đó, đưa ra một số khuyến nghị và một số giải pháp cho các đối tượng bị bạo lực gia đình, cho người làm công tác truyền thông, Nhà nước và chính quyền các cấp.

3.2 Nhiệm vụ

- Tìm ra sự độc đáo, sáng tạo và tính hiệu quả của những hoạt động truyền thông và sản phẩm truyền thông phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển.

- Giới thiệu và chứng minh dự án “Ngôi nhà Bình yên” – mô hình nhà tạm lánh hỗ trợ toàn diện cho nạn nhân bạo lực gia đình là mô hình điển hình tại Việt Nam.

- Tìm ra sự phong phú và đa dạng trong các cách truyền thông mà dự án Ngôi nhà Bình yên quảng bá tới những người bị bạo lực.

4. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

4.1 Đối tượng:

- Nội dung và hình thức các hoạt động truyền thông phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển.

- Nội dung và hình thức các hoạt động truyền thông quảng bá cho Ngôi nhà Bình yên.

4.2 Phạm vi

- Về không gian: Các hoạt động truyền thông phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển – Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (20 Thụy Khuê, Tây Hồ, Hà Nội); các sản phẩm truyền thông do Trung tâm làm ra.

- Về thời gian: Các hoạt động truyền thông phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển từ năm 2007 đến nay.

5 CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

5.1 Cơ sở lý luận

- Đề tài quán triệt và vận dụng Luật Phòng chống bạo lực gia đình (2007)

- Thông tin tuyên truyền về phòng, chống bạo lực gia đình

- Nội dung của thông tin tuyên truyền về phòng, chống bạo lực gia đình.

- Các chủ trương, chính sách của Nhà nước về phòng, chống bạo lực gia đình.

- Điều 6 – Luật phòng, chống bạo lực gia đình.

5.2 Các phương pháp

Bài nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau đây:

- Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận: phân tích, tổng hợp so sánh, phân loại.

- Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn: phương pháp quan sát, phương pháp phỏng vấn, nghiên cứu tài liệu thứ cấp.

- Ngoài ra sử dụng các phương pháp: bảng hỏi, biểu đồ, xử lý số liệu thống kê.

6. BỐ CỤC CỦA KHÓA LUẬN

Ngoài phần mở đầu (05 trang) và kết luận (05 trang), khuyến nghị (04 trang), Tài liệu tham khảo và Phụ lục, nội dung chính của khóa luận được chia làm 03 chương:

Chương 1: Giới thiệu chung

Chương 2: Hoạt động truyền thông phòng chống bạo lực gia đình tại Trung tâm Phụ nữ và Phát triển

Chương 3: Kết luận và khuyến nghị

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu Tiếng Việt:

1. Ban quản lý Dự án Ngôi nhà Bình yên (2010), *Ngôi nhà Bình yên – Sự khởi đầu mới*.
2. Hội Liên Hiệp Phụ nữ Việt Nam (2001) *Bạo lực gia đình đối với Phụ nữ tại Việt Nam: Những điều rút ra từ những nghiên cứu tại Thái Bình, Lạng Sơn và Tiền Giang*.
3. *Luật phòng chống bạo lực gia đình* của Quốc hội khóa XII, Kỳ họp thứ 2 số 02/2007/QH12, ngày 21 tháng 11 năm 2007
4. Ngân hàng phát triển Châu Á, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (2007), *Sổ tay tuyên truyền Luật Bình đẳng Giới*, Nhà xuất bản Lao động Xã hội.
5. PGS.TS. Nguyễn Văn Dũng, TS. Đỗ Thị Thu Hằng (2012), *Truyền thông - lý thuyết và kỹ năng cơ bản*, Nhà xuất bản chính trị Quốc gia.
7. Philippe Bretton, Serge Proulx (1996): *Bùng nổ truyền thông*, Nhà xuất bản, Văn hóa – Thông tin, Hà Nội.
8. Tổ chức Y tế Thế giới 2002, *Báo cáo về Bạo lực và sức khỏe*, Geneva
9. Trung tâm hỗ trợ giáo dục và nâng cao năng lực cho phụ nữ; Cơ quan hợp tác và phát triển Thụy Sĩ (SDC); Trung tâm tư vấn pháp luật cho người nghèo và phát triển cộng đồng (LAC), *30 câu hỏi đáp về Luật phòng chống bạo lực gia đình*, Nhà xuất bản Lao động.
10. Ủy ban Dân số- Gia đình và Trẻ em (2002): *Truyền thông thay đổi hành vi trong lĩnh vực dân số và sức khỏe sinh sản*.
11. Viện Khoa học xã hội Việt Nam (2005), Kết quả của cuộc điều tra do VASS tiến hành năm 2005 và Trần Thị Vân Anh đã trình bày tại Hội thảo ngày 14/4 - 12/5 năm 2006 tại Hà Nội.
12. Vũ Đình Hòa (Chủ biên), 2000 : *Truyền thông đại chúng trong công tác lãnh đạo, quản lý*, Nhà xuất bản. Chính trị quốc gia, Hà Nội.

13.WTO (2005) *Báo cáo tóm tắt Nghiên cứu đa Quốc gia về sức khỏe Phụ nữ và Bạo lực đối với phụ nữ. Các kết quả ban đầu về tính phổ biến, tác động về sức khỏe và sự phản ứng của Phụ nữ.* (Geneva, Word Health Organization)

14.WTO (1997) *Bạo lực đối với phụ nữ: một vấn đề ưu tiên về sức khỏe*, Phòng Phát triển và sức khỏe của Phụ nữ, Geneva.

Tài liệu Tiếng nước ngoài (đã dịch)

1. Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á. *ASEAN intergovernmental commission Human Rights (Aichr)*

2. Quỹ Dân số Liên Hợp Quốc (UNFPA), Cơ quan Hợp tác Phát triển của Thụy Sĩ(SDC) (2006), *Domestic violence: the Vietnamese shift – findings and recommendations from the UNFPA/SDC project.*

3. Zaxyrxki I (1999): *Các phương tiện truyền thông đại chúng, nền cộng hòa thứ hai*, Matxcova

Tham khảo trên webside

1. <http://Ngoinhabinhvien.com.vn>

2. [http:// cwd.vn](http://cwd.vn)

3. <http://Vietnam.net>

4. <http://Dantri.com>

5. hlhpn.org.vn

6. [www.women](http://www.women-bds.com) – bds.com